

Pariisin kommunnin muistolle

Maaliskuun 18 p:nä kului 18 vuotta Pariisin Kommuniista, — huomattavimmasta köyhälistön vallankumoustrytyksestä. Sinä päivänä Pariisin asetettu köyhälistö karkoitti pääkaupungista porvarillisen vallan ja otti hallitushjaksot käsiinsä. Se oli ensimmäinen, ja tähän asti ainoa tapaus kansainvälisen työväenliikkeen historiassa, jolloin köyhälistö esiintyi luokkana valtaamassa poliittisen ylivallan sen avulla uudestaan luodakseen yhteiskunnan työväen luokan etujen mukaisesti. Mutta voimat eivät riittäneet tarkoituksen saavuttamiseksi. Ei vielä tullut työn yliherruuden aikaa. Porvarillinen yhteiskunta toipui pian äkkkitappiostaan ja kaikkien maitten kapitalistiluokkien verenhimoisesti sitä hyväksyessä, se pani toimeen sellaisen verilöylyn työläisten keskuudessa, joka julmuuteensa ja uhriensa paljouteen nähden on historiassa ensi tilalle asetettava.

44 vuotta on kulunut tuosta päivästä. Pariisin työläiset ikuisiksi ajoiksi muistavat Kommunin päiviä. Jokaisena vuonna maaliskuun 18 p:nä lakkaa Pariisin työväki työstä ja järjestöjensä lippujen suojassa kulkee niille paikoille, minne kaatuivat Kommunin sankarit. Heidän haudoillansa työväki vannoo viimeiseen saakka jatkavansa sitä taistelua, jonka puolesta Kommunissa taisteltiin ja jota maailman työväki tänäkin päivänä yhä voimakkaampana taistelee.

Palauttakaamme mieleen ne syyt, jotka johtivat Pariisin Kommunin perustamiseen ja sen häviöön.

Jo ensimmäisen Ranskan vallankumouksen aikana, (vuonna 1789), joka vallankumous tapahtui porvariluokan vapauttamiseksi, alkoi ilmetä neljännen luokan, köyhälistön, nousu. Jo silloin pyrkivät työläiset esiintyä omillakin

erikoisvaatimuksillansa, joskaan ne eivät silloin vielä kiteytyneet mihinkään määriteltyyn muotoon.

Vallankumouksen jälkeen taapahtuneessa kapitalistisen järjestelmän kehittymisessä tämä luokka astuu yhä enemmän näyttämölle. Kaikissa sen jälkeen tapahtuneissa vallankumouksissa se jo tietää, mitä se tahtoo ja on jo huomattavana ja teitoisena tekijänä näyttämöllä. Vuonna 1848 pakottui liberaalinen porvaristo, taistelllessaan kuningasvallan vallantavotteluja vastaan, kääntymään työväestön puoleen pyytäen sen apua yleisen äänioikeuden saavuttamiseksi. Kun syntyi taistelu hallituspuolueen ja liberaalisen porvariston välillä, niin työläiset alottivat katutaistelujen sarjan ja ratkaisivat vallankumouksen onnistumisen. Syntyi uusi tasavalta, jonka työläiset julistivat "yhteiskunnalliseksi tasavallaksi". He pakottivat porvariston järjestämään valtion ylläpitämiä verstaita työttömille ja asettivat muitakin samansuuntaisia vaatimuksia, joissa oli selvästi näkyvissä työväenluokan luokkapyrkimyksiä. Mitään tarkemmin määrittäytymätoimintaohjelmaa ei vielä silloin kuitenkaan ollut työläisillä eikä myöskään kiinteästi muodostunutta järjestöä, joka olisi voinut taata heille voiton hedelmän. Porvaristo vastavallankumouksella sai työläisten pyrkimykset tukahdutetuiksi.

Kommunin edellisenä aikana oli Ranskan työläisten itsetietoisuus jo kohonnut tuntuvasti edellisiin aikoihin verrattuna. 1860-luvun puolivälissä yritettiin perustaa jo itsenäinen työväen valtiollinen puoluekin. Vaaleissa vuonna 1864 asettivat työläiset omia ehdokkaitakin. Ranskan järjestö Internationalen kokouksissa v: a 1868 ja

1869 selitti kannattavansa sosialismin periaatteita.

Kuitenkaan emme vielä tänään aikana voi puhua mistään kansainvälisestä työväenliikkeestä Ranskassa, siinä merkityksessä, missä nykyään käytämme sitä sanaa. Ranskan "Työläisten kansainvälisessä veljeskunnassa" oli ainoastaan tuhatkunta jäsentä. Jäsenistön keskuudessa vallitsi huomattavassa määrässä proudhoniolaista pikkuporvarillista anarkosotalismia, joka pääasiassa kiinnitti huomiotaan tuotannon tuloksien jakamiseen eikä tuotannon järjestämiseen. Selväksi muodostunutta käsitystä työväenluokan tehtävästä valtiollisella alalla ja yhteiskunnallisen vallankumouksen edellytyksistä sekä käytäntöön soveltamisesta ei ollut olemassa.

Tällaisten olosuhteitten vallitessa sai Ranskan työväenluokka vissien suotuisten historiallisten tapausten johdosta käsiinsä täydellisen vallan.

Uusi vallankumous kävi Ranskassa välttämättömäksi. Sen lähimpänä syynä oli saksalais-ranskalainen sota. Ranskan armeija kelvottoman ja mädännäisen hallituksensa johdolla kärsi museruttavan tappion. Syyskuun 4 p:nä 1870 puhkesi vallankumous. Uusi tasavalta julistettiin, Pariisin suojeluniseksi preussilaisten hyökkäyksiä vastaan asetettiin koko Pariisin kaupungin väestö. Perustettiin kansalliskaarti, jonka enemmistönä oli työläisiä. Tammi-kuun 28 p:nä 1871 täytyi Pariisin antautua. Mutta työläisille jäi heille annetut aseet. Näitä porvaristo pelkäsi. Se näki siinä piilevän suuren vaaran yhteiskunnan pystyessä pysymiselle. Porvarillinen hallitus päätti riistää työläisiltä aseet pois.

TYÖVÄENLUOKKA TERVEHTII VAPAUTTANSA

(Kommunin kunniaksi maalattu taulu)

Mutta silloin nousi koko Pariisin työväenluokka. Alkoi taistelu työläisten ja porvarillisen hallituksen välillä, joka viimeainnuttu kiireesti pakeni pois kaupungista. Tämä tapahtui maaliskuun 18 p:nä. Maaliskuun 26 p:nä valittiin ja maaliskuun 28 p:nä astui toimeensa Pariisin Kommuniksi nimetty työläisten hallitusvalta jonka Pariisin ja ympäristön työväki tunnusti omakseen.

Tällä tavalla työväenluokka, itse sitä odottamattakaan ja siihen valmistumattomana, oli pääsyt valtaan. Ensi aluksi Kommunin jäsenetkään eivät olleet täysin selvillä siitä tehtävästä, mikä näin oli joutunut heidän suoritettavakseen. Kommunin kokoonpano oli hyvin hajanainen ja satunnainen. Ainoastaan 17 Kommunin jäsentä kuului Internationaleen. 37 jäsentä olivat blanquilaisia anarkisteja ja 30 ilman mitään määriteltyä poliittista kantaa. Eivät edes mainitut 17 Internationalen jäsentä muodostaneet eheätä ja yhdenmukaista ryhmää.

Mutta Kommunin takana seisoivat Pariisissa asestettu köyhälistö. Kommunin täytyi, tahtoi se sen tehdä tai ei, käsittää olevansa työväenluokan hallitus, jolta työväki odotti toimenpiteitä luokkanensa hyväksi.

Kaikista työläisille epäedullisista olosuhteista huolimatta Kommunin rohkeasti astui tehtävänsä. Sen esteenä oli työläisten järjestymättömyys, hallinnon jäsenistön monikirjaisuus ja ennen kaikkea se, että päähuomio täytyi kiinnittää taisteluun karkoitettua hallitusta ja sen takana olevia voimia vastaan. Mutta kaikkesta tästä huolimatta ryhtyi Kommunin useisiin toimenpiteisiin, jotka yhä vieläkin ovat tunnustettavat erit-

täin viisaasti valituiksi väliaikaisiksi toimenpiteiksi yhteiskunnan järjestämiseksi työväen luokan etujen mukaan.

Saatuaan hallitusvallan käsiinsä ryhtyi Kommunin ensi töikseen yhteiskuntajärjestyksen kansanvaltaistuttamiseen. Annettiin julistus armeijan lakkauttamisesta ja sen tilalle asetettiin kansallismilisi. Päätettiin, että Kommunin virkamiesten palkka ei saa kohota korkeammalle kuin 6000 frangiin vuodessa. Päätettiin erottaa kirkko valtion yhteydestä ja ottaa kirkon omaisuus takavarikkoon. Kaikki virat julistettiin yleisillä vaaleilla täytettäväksi.

Kommunin alkuunpanemista yhteiskunnallisista reformeista mainittakoon vielä seuraavat. Asetettiin toimikunta, jonka tehtäväksi jäi laatia luettelo kaikista tehtaista, joiden omistajat olivat paenneet pois kaupungista ja päätettiin valmistaa suunnitelma näitten tehtaitten käyttämisestä osuustoiminnallisesti työläisten kautta. Työläisten järjestymistä liitoksi, jotka ottaisivat hoitaakseen tällaiset tehtaats, suunniteltiin. Yötyö kiellettiin useilla työaloilla.

Mutta Kommunin päähuomio oli kuitenkin kiinnitetty taisteluun Versaillesiin paennutta porvarihallitusta vastaan. Ensin aluksi oli tämä hallitus siinä määrin kauhulla yöty, että ei voinut ryhtyä minkäänlaisiin toimenpiteisiin. Hallituksen pääjohtaja, Thiers, ei voinut aluksi saada riittävästi kannatusta keskiluokan taholta vallankumouksellisia vastaan. Vasta sitten kun keisarillisen armeijan jätteet palasivat vankeudesta Saksasta, asettui Thiers hyökkäyskannalle ja toukokuun 21 p:nä marssivat hallituksen joukot takaisin ariisiin.

Nyt alkoi porvaristolle koston aika. Ja se osasikin verisesti kostaa siitä pelosta, minkä alaisena se oli ollut kahden kuukauden aikana. Kommunin jäseniä ja kannattajia tapettiin ilman tuomiotta ja tutkinnotta. Ammuttiin vanhuksia, naisia ja lapsia eroituksetta. Niitä ammuttiin yksitellen ja joukottain. Muutamassa päivässä olivat hallituksen verihurtat tappaneet useita tuhansia työläisiä. Kommuni upotettiin työläisten vereen.

* * *

Minkä opetuksen antaa meille Kommuni?

Me olemme edellisessä nähneet, että Kommunin joukko oli hyvin epämääräinen ja hajanainen kokoonpanoonsa ja yhteiskunnalliseen ohjelmaansa nähden. Mutta enemmistö muodostui kuitenkin työläisistä ja he olivat kaikki työläisten valitsemat. Itse tapaukset vastustamattomalla voimalla osoittivat heille sen tien, jota heidän piti kulkea. "Tuottajaluokan valtiollinen valta" sanoo Marx, "ei voi pysyä rinnan tuottajaluokan palkkaorjuuden kanssa. Kommunista täytyi muodostua väline niiden taloudellisten perusteitten kumoamiseksi, joilla lepää luokkien olemassaolo, siis sen täytyi myös muodostaa välineen luokkaherruuden kukistamiseksi".

Saatuaan käsiinsä valtiollisen vallan työläiset eivät voineet jättää koskemattomaksi nykyistä luokkajärjestelmää ja tapausten kehitys johti heidät toimenpiteisiin, joiden kautta horjutettiin itse luokkajärjestelmän perustaa.

Kirkkojen omaisuuden takavarikkoon ottaminen ja tehtaitten luovuttaminen työväenjärjestöjen hoidettavaksi olivat sellaisia toimenpiteitä. Vaikka Kommuni ei voinutkaan kauvan pitää valtaa käsissään, niin se kuitenkin osoitti, että työläiset, saatuaan valtiollisen vallan käsiinsä, itse tämän asemansa kautta pakoittuvat toimimaan siihen suuntaan, että tuotannon välineet otetaan yhteiskunnan haltuun.

Kommunin työläiset eivät voineet kauvan pitää valtaa käsissään. Työväenluokka oli silloin vielä liian heikosti järjestynyt ja siltä puuttui kokemusta yleisten asioiden hoitamiseen. Kommuni teki paljon erehdyksiä, eikä voinutkaan olla niitä tekemättä ja nämä erehdykset ratkaisivat sen kohtalon. Myöskään ei tuotanto silloin vielä ollut kehittynyt niin keskittyneeksi ja kehittyneeksi, että se vaikeuksista olisi voinut siirtyä työväen hallitseman yhteiskunnan hoidettavaksi. Kommunilla oli kuitenkin hämmästyttävän paljon toimintakykyä ja toimeenpanokykyä, joka ilmeni kaikissa sen toimenpiteissä.

Nykyajan työväenluokka on monin verroin kypsymämpi ottamaan ja pitämään valtaa käsissään. Se tulee tässä suhteessa yhä kykenevämmäksi päivä päivältä. Se on myös ainoa nykyajan luokka, jolla on taloudellisen kehityksen antamaa toivoa ja innostusta yhteiskunnalliseen taisteluun. Työväen luokan valtiollisesti ja taloudellisesti järjestynyt armeija on kerran tekevä uuden Kommunin, täydellisemmän ja pysyväisen — joka hävittää luokkayhteiskunnan.